

Delovne navade so dobra popotnica

■ **Marica Kralj**, prof. kemije in biologije ter mag. industrijske farmacije, v šolstvu deluje že 10 let. Poučuje teoretični in praktični pouk na Srednji zdravstveni in kemijski šoli v Novem mestu, smer farmacevtski tehnik.

Delovne navade nastanejo iz temeljev in vrednot v družini. Družina je osnovna enota človeške družbe, ki z zgledom in vrednotami uči in vzgaja. Delovne navade naj postanejo temelj v otrokovem življenju, saj bo tako lažje reševal kakršnekoli težave. Delovne navade se morajo uvajati že v ranem otroštvu, z učenjem in praktičnim prikazom posameznih opravil ter z doslednim vztrajanjem pri njihovem opravljanju.

Foto: EA

Stalne zadolžitve

Otrok mora imeti že zelo kmalu stalne zadolžitve. Ko se zaveda, da mora ravnati tako, kot zahtevajo njegovi starši in vzgojitelji, se oblikuje v posameznika, ki se zaveda posledic svojih dejanj. Pri dveh ali treh letih lahko pospravi igrače, s katerimi se je igral, potem se počasi vključuje v lažja gospodinjska dela, kot so pripravljanje in pospravljanje mize, pometanje, brisanje prahu, sesanje in druga preprosta opravila. Z odrasčanjem se število opravil poveča, prav tako pa tudi njihova težavnost.

Vloga staršev

Naloga staršev je, da presodijo, kaj otrok lahko opravi in česa ne. Starši ne smejo delati namesto njega. Praktično pokažejo izvedbo opravila, spremljajo otrokovo delo ter na koncu preverijo, kako je opravljeno. Za dobro opravljeno delo otroka pohvalijo, v nasprotnem primeru razložijo napake in mu dajo nasvet, kako lahko bolje opravi delo.

Starši morajo biti s svojim ravnanjem, kot je opravljanje del ter reševanje težav, zgled otrokom. Pri vsakodnevnih opravilih sta nujni pravočasnost in doslednost. Otrokom morajo privzgojiti delovne navade, zato so pomembne izkušnje, ki jih pridobijo z opravljanjem različnih njim primernih del. Z medsebojnim sodelovanjem ter z zgledom, s spodbujanjem in z doslednim vztrajanjem pri dobro opravljenem delu ter njegovem vrednotenju bomo starši, vzgojitelji

in učitelji vplivali tudi na izboljšanje vrednot današnje družbe.

S pridobljenimi delovnimi navadami otroci razvijajo občutek dolžnosti, urejenosti, natančnosti in organiziranosti ter se naučijo razpolagati s svojim časom. Delo tudi vzljubijo, kar je zelo pomembno za napredek na vseh področjih življenja, kot so šola, šport, gospodinjska opravila, počitniško delo in kasneje služba.

V laboratoriju

Pri praktičnem pouku oblikovanja zdravil v 3. in 4. letniku srednješolskega izobraževanja v programu farmacevtski tehnik se dijaki naučijo izdelovati različne oblike zdravil, kot so raztopine, sirupi, čaji, ekstrakti, tinkture, suspenzije, emulzije, kreme, geli, praški in tablete.

Za uspešno učenje izdelovanja različnih oblik zdravil so zelo pomembne izkušnje, pridobljene pri gospodinjskih delih, kot so pripravljanje in pospravljanje mize, pomivanje in brisanje ter zlaganje posode v predale in omare, pravilno ločevanje odpadkov, tehtanje, merjenje temperature, odmerjanje tekočin, mešanje, delo z mešalnikom in s štedilnikom ter skrb za čistočo v vseh fazah dela.

Delo v laboratoriju se začne s pripravo delovnega mesta, ki mora biti čisto in razkuženo. Potem sledita priprava laboratorijskih pripomočkov ter razkuževanje. Nato je

treba natančno prebrati recepturo in preračunati količine sestavin. Sledi izvedba po navodilu za izdelavo. Med samo izdelavo je treba skrbeti za red in čistočo ter ločevati čist in umazan pribor. Če se tekočine raz-

Kakršnokoli delo je odlična izkušnja tako za službo kot tudi za življenje.

lijejo, praški raztresejo po delovnem pultu ali tehtnici, jih je treba sproti počistiti. Ko natehtamo vsako posamezno sestavino, je treba maso in identifikacijsko številko sproti zapisati. Ko je izdelek končan, ga polnimo v ustrezno ovojnino in označimo, da ne pride do zamenjave in s tem do njegove nepravilne uporabe. Na koncu je zelo pomembno pospravljanje in čiščenje delovnega pulta in pribora ter pospravljanje pribora na ustrezna mesta.

Fant ni znal ožeti krpe

Po skoraj šestletnih izkušnjah poučevanja praktičnega pouka sem ugotovila, da težav nimajo dijaki, ki doma opravljajo gospodinjska dela, kot so pospravljanje, pomivanje in zlaganje posode na ustrezna mesta, kuhanje ter ločevanje odpadkov. Vsako leto so tudi dijaki, ki nimajo osnovnih izkušenj pri vzdrževanju reda in čistoče. Nekateri dijaki imajo težave pri ločevanju čistega in umazanega pribora. Njihova delovna

površina ne omogoča varne in higienske izdelave zdravila. Pred nekaj leti je bil v skupini dijak, ki ni znal ožeti krpe, da bi pobrisal delovni pult. Ta dijak mi je povedal, da mu doma ni treba nikoli pospraviti za sabo. Mama mu pripravi hrano in pospravi za njim, pospravlja mu tudi sobo. Doma ni nikoli vključen v nobeno gospodinjsko opravilo. Omenjeni dijak je imel težave pri praktičnem in teoretičnem pouku. Imel je zelo šibko znanje in posledično slabe ocene, zelo pogosto je bil tudi odsoten od pouka.

Pridobivanje izkušenj odpira vrata v prihodnost

Dijaki gredo v tretjem letniku za dva tedna in četrtem letniku za tri tedne na praktično usposabljanje k delodajalcu v lekarno, specializirane prodajalne ali v industrijo. Na praktičnem usposabljanju dobijo mentorja, ki jih spremlja, usmerja in svetuje ter vrednoti njihovo delo. Dijaki z dobrimi delov-

Če želimo srečne in uspešne otroke oz. dijake, jih ne razvajamo in ne delajmo namesto njih.

nimi navadami in izkušnjami ter znanjem si odprejo vrata za počitniško delo in celo zaposlitev po uspešno končanem šolanju. Poletne počitnice prinašajo veliko prostega časa. Kljub preživljanju počitnic na morju, v hribih in na potovanju po različnih deželah ostaja na voljo še kar nekaj prostega časa. Preostanek časa je vredno koristno in temeljito izkoristiti za pridobitev novega znanja in delovnih izkušenj. Mnogi si najdejo počitniško delo in pomagajo pri prodaji, varujejo mlajše otroke, pomagajo pri svetovanju in prodaji v specializiranih prodajalnah z zdravo prehrano, delajo v gostinskih lokalih in industriji. Nekateri pomagajo doma staršem, babicam in dedkom pri gospodinjskih in vrtnih opravilih. Kakršnokoli delo je odlična izkušnja tako za službo kot tudi za življenje.

Če želimo srečne in uspešne otroke oz. dijake, jih ne razvajamo in ne delajmo namesto njih. Pustimo jih, da delo opravijo sami in si pridobijo dragocene izkušnje ter s tem odgovornost in sposobnost odločanja ter veselje do dela in hkrati življenja. ◀

Foto: Nataša Pezdir